

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

БІБЛІОТЕКА „НОВОЇ ДОБИ“ № 2.

В. ВИННИЧЕНКО

:: УКРАЇНСЬКА :: ДЕРЖАВНІСТЬ

ВІДЕНЬ — КИІВ

1 9 2 0

XIII

06 10 В. ВИННИЧЕНКО 1319
1129

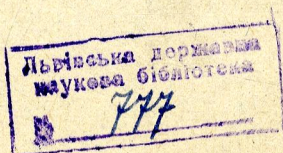
Українська державність

ВІДЕНЬ — КИЇВ

1 9 2 0

дописател

З друкарні Ігн. Штайнмана, т. з. о. п., Відень, ІХ.

І. УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ.

Всеросійська революція, розчинивши двері „тюрми народів“, випустила на волю майже зовсім задушену ідею української державности. В світлі й сяйві революції, на просторі революційних перспектив, недодушене українство, що не сміло мріяти в тюрмі більше як про національну школу та мانیусеньку автономійку, тепер, — під надиhamи революції набрало сил, розмаху, сміливости, і виставило гасло цілковитої самостійности й суверенности української держави.

Три роки тягнеться тяжка боротьба за державність. Принесено масу жертв; прийнято силу пониження, образ і глуму; вчинено цілий ряд соціальних і політичних злочинств. І ще тої ідеї не здійснено.

І вже чуються песімістичні голоси: ні, не мати нам своєї держави, не доросли; не дозрів український народ до своєї державности, не здатний він до державної роботи і немає в українства тих сил, якими можна будувати державу.

Отже варто зупинитися на цьому питанню.

Насамперед, треба проаналізувати свою ціль, її природу; потім ті засоби, способи й шляхи, якими ту ціль досягалось, чи має досягатися.

Ціль немов би цілком ясна й єдина для всіх і кожного українця: своя державність. Це навіть кожний отаман знає. Вільна, самостійна, суверенна, незалежна Україна.

Чудесно. Яка-ж саме: з погляду соціального й політичного?

Оттут уже ясности й єдності поглядів усіх не буде.

Гетьманці хочуть України монархічної, з владою кляси землевласників дрібних і середніх, в коаліції з інонаціональними клясами промислової й фінансової буржуазії.

Друга течія, демократи, має на меті Україну „демократичну“, республіканську, з владою дрібного селянства, в коаліції з капіталістичними клясами.

Третя течія, соціалістична, хоче України радянської, соціалістичної, з владою пролетаріату мійського й сільського, без якого-будь співробітництва з клясами капіталістичними.

Отже єдина ціль розбивається на три галузі, які можна назвати цілком самостійними цілями, настільки їх неможливо погодити одну з одною.

До цього треба мати на увазі, що всі течії заявляють, що укр. державність потрібна в інтересах укр. народу, в інтересах його національного, соціального й політичного добра, що це добро, треба гадати, є істотною, головною, кінцевою метою кожної

течії, державність же є найкращий засіб для його реалізації.

Припустімо, що всі течії цілком щиро це заявляють і цілком щиро прагнуть добра своєму народові. І розгляньмо ті засоби, якими кожна течія хоче цього досягнути.

Монархістична течія вважає, що для добра українського народу найкращим засобом може служити монархічний лад, з королем чи гетьманом на чолі. Ця група гадає, що українські широкі маси може об'єднати ідея єдиновладности, убрана в національну форму. Король чи гетьман має спертися на класу земельних власників (середніх і дрібних), як найбільш здатних, на думку цієї течії, до державного будівництва й найбільш національно свідомих. Велика земельна власність має бути поділена між малоземельним і безземельним елементом села з відповідною грошевою компенсацією великовласникам.

Кожна ціль вимагає відповідних собі засобів здійснення.

Як же могла би ця течія здійснити свої пляни в даних умовах і обставинах? Короля чи гетьмана знайти легко. Але як же здобути територію для того короля? Вся вона є під радянською, соціалістичною владою, яка добровільно не схоче пустити короля і землевласників.

Треба здобувати територію і владу збройною силою. Де-ж узяти тої сили? В руках

укр. селянства є багато зброї тепер, це, дійсно, озброєний народ. Можна би звернутися до його, розіслати по селах своїх агітаторів, виставити перед селянством свої лозунги і гуртувати круг них народне військо. Але, наскільки відомо, серед повстанських військ до сього часу не було ще ні одного загону, який мав би гетьманство. Отже, очевидно, цим шляхом, ця течія не могла би здобути збройної сили.

Значить, треба шукати десь на-вні —, у других державах. Весь капіталістичний світ тепер дуже заклопотаний існуванням соціалістичних республік Росії й України й вишукує всяких способів ліквідувати ці загрозливі для соціального устрою цілого світу держави. Для цієї мети ними давалася поміч російським монархістам, Колчаку, Денікіну, Юденічу. Коли-б була певність, що українським монархістам пощаститься побороти соціалістичну владу, вони дали би поміч і українським монархістам. Але справа утруднюється тим, що антантські капіталістичні держави могли би дати поміч тільки технічними засобами, зброєю, амуніцією і т. п., а людською силою не мають ніякої можливості. Єдина держава, яка могла би допомогти навіть військом, це є Германія. Є відомости, що українські монархісти ввійшли в договір з російськими монархістами з метою спільної боротьби проти Совітської Росії й України.

Для цього Німеччина має дати своє військо яке разом з тим військом, що формується монархістами, має розпочати акцію. Цей план має ухвалити Антанта і дати німецьким монархістам дозвіл на участь в цьому поході.

Не треба багато думати, щоб зрозуміти, що цей план є надзвичайно трудний до виконання. Російсько-українська червона армія разом з повстанцями має в даний момент біля три мільйонів людей. На випадок потреби вона може бути збільшена вдвоє і втриє. Скільки-ж треба російсько-українсько-німецьким монархістам війська, щоб розбити цю армію й окупувати всю Росію й Україну?

Але припустімо на хвилину, що якимсь чудом цей план здійснюється, що німецькі війська розбивають червону армію, захоплюють всю Росію й Україну й заводять там монархічний устрій. Чи буде цим досягнуто тої істотної, кінцевої мети, добра українського народу, — в ім'я якого буде провадитись та акція?

Коли пригадати собі, яке „добро“ приносив з собою Денікін, коли згадати ту люту, немилосерну класову помсту й катування, яке йшло разом з походом Денікіна, то можна собі уявити по аналогії, що має прийти з походом українських монархістів, соціально рідних з Денікіним.

Але полишім цей бік питання. Укр. монархісти не ховають, що вони несуть „тверду владу“, що війна є війна, що розстріли цілих сел необхідні, що вішання робітників цілком нормальна річ, що землю, фабрики, банки буде повернено власникам, що влада має належати клясам буржуазним. Це є, в розумінню монархістів, для добра українського народу.

Хай так. Чи буде-ж така держава, принаймні, національно - українська? Чи можливо такій державі надати національний характер?

Це є річ абсолютно неможлива, протиприродна, цілковито нездійснима.

І ось з яких причин.

Монархістичний устрій України зарані вирішує і соціальний її характер. Влада в державі належатиме буржуазним клясам. Король чи гетьман буде підставною, так би сказати, символістичною фігурою. Клас великобуржуазних, національно-українських немає. Та буржуазія, яка є на Україні, є або руська, або руської культури. Вся вона економічно, національно й культурно звязана з Росією. Вона мусітиме прагнути до об'єднання в єдину, неділиму. Її класові, економічні інтереси неминуче вимагатимуть як найшвидче відновити звязок з Росією, а тим самим відновити перервану революцією сіть економічних відносин.

Україна — край переважно здобуваючої промисловости. Росія — обробляючої. До революції вся централістична політика російського уряду прямувала до того, щоб розвивати промисловість центральної Росії, користуючись окраїнами, як підпомагаючими районами і ринками. Через те Україна, як самостійний промисловий край, — розвинена слабо, а капіталістичні класи її являються органічними частинами одного цілого капіталістичного організму Росії.

В цьому полягає основна причина тої непереможної, упертої, злої згаги буржуазії України до єдиної, неділимої.

Другою причиною є її національна органічна рідність з Росією, її класова зневага до національності своїх ілотів, її застаріле чуття своєї національно-культурної вищости.

Отже ясно, що, діставши владу в свої руки, буржуазія України мусить негайно робити всі заходи до зєднання з Росією. Так само вона мусить надати своїй владі руський характер. Було би чистим абсурдом, щоб, маючи владу, надаючи тон усьому устрою, вона через щось почала би ламати свою душу, насилувати себе, виганяти з себе все те, чим вона жила все життя і приймати те, що зневажала, вважала смішним, дурним і шкідливим для себе, се-б-то українську національність. Навпаки, в її класових інте-

ресак буде яко мога швидче, радикальніше й безповоротніше придушити, знищити всякий „сепаратизм“, всяку можливість українській нації до відокремлення. В її імперіялістичних інтересах буде необхідним нищити не тільки українську державність, а й національність, національну культуру, їй треба буде задержувати національний і культуральний розвиток українського народу, бо іменно в цьому полягає найбільша небезпека сепаратизма й загроза її пануванню. Вона мусить заборонити українську школу, українську книжку, вона не може їх допускати, хоч бо й хотіла, бо цього вимагає приroda її клясового соціального становища.

Яскравий приклад цього ми мали вже в періоді гетьманщини. Ми бачили, як нищення української державности й національности провадилося з залізною необхідністю, з невблаганою консеквентністю.

Українські монархісти можуть сказати, що вони руській буржуазії влади не дадуть, що влада належатиме монархові, якого буде підпирати аграрна середня надсвідома буржуазія і селянська дрібна буржуазія.

Це — абсурд. Насамперед, неможливо волею якоїсь групи людей одкинути край на століття назад, утворивши з його якесь феодальне королівство з примітивним сільським господарством, виключивши його з капіталістичного обороту всього світа.

Та й хто на це піде? Хіба це в інтересах тої самої антантської чи німецької буржуазії, яка буде помагати нищити соціалістичну владу на Україні? Ця буржуазія буде диктувати закони на Україні. А логіка і весь наш досвід кажуть те, що європейський імперіалізм буде мати діло тільки з капіталістичними клясами України, тільки з ними буде рахуватися, торгуватися, домоворюватися. Українськими-ж монархістами він скористується тільки як підпомагаючим засобом у боротьбі з соціалізмом на Україні.

Отже, що вийшло би з „успіху“ монархістичної течії? Державність України було-б неминуче, неодмінно скасовано. Національність було би жорстоко придушено. Довелося би починати з самого початку: добиватись школи на селі, потім у місті, боротись за кожну дрібничку. І процес відродження нації було би розтягнуто на десятки років.

Ми не кажемо вже про те, що з соціального, політичного й економічного погляду Україну було би віддано на безоглядний, мстливий визиск, глум і катування ворожих, чужих нашої нації кляс.

Друга течія, „демократична“, не хоче монарха, не хоче влади земельних власників. Але це різниця не велика, Все те, що говорилося про монархічну течію, цілком при-

клядається й до цієї течії. Так само вона може побороти соціалістичну владу силою зовнішньою. Замість короля — парламент; замість влади середньої чи великої аграрної буржуазії — влада сільської дрібної буржуазії. Але як там, так і тут, дійсна влада належатиме великій буржуазії. Ніколи ніде дрібна буржуазія не мала влади над іншими клясами. Завсігди вона йде за кимсь.

І так само „демократи“ не можуть знищити економічної влади капіталу на Україні, так само за тим капіталом статиме сила європейського капіталу, так само цей володарь України буде балакати не з дрібною селянською буржуазією, а з великою, з тими клясами, в руках яких будуть банки, фабрики, заводи, копальні.

І знов вийде те саме, що й з монархістами, що й було вже під час Центральної Ради: капітал (руський і європейський) одпихне од влади дрібну сільську буржуазію й буде розпоряджатися долею й життям всієї України так, як це буде корисно для його інтересів. А ці інтереси знов таки вимагатимуть з необхідністю знищення і державности і національности українського народу.

Нарешті, третя течія, соціалістична, хоче України радянської, соціалістичної. Чи може ця форма влади й соціального устрою забезпечити укр. національність і державність?

Ця форма соціально-політичного устрою, перш усього, вимагає знищення влади, сили й навіть самого існування буржуазних клас, се-б-то як раз найбільших ворогів українського національного відродження. Влада в Радянській Україні належить класам працюючим, пролетаріатові й незаможному селянству, се-б-то, як раз тим класам, які найбільше потребують національних форм розвитку, які складають, власне, майже всю українську націю. Отже ясно, що тільки цей устрій є найбільш з усіх устроїв сприятливий для національної держави й культури.

Ми знаємо, що реакційні й контрреволюційні елементи українства зараз же скажуть: так то воно так, але ж на Україні українського пролетаріату нема, там пролетаріат руський, або зрусифікований, отже, влада належить знов таки не українським елементам, а руським, що ми бачили й під час першого і під час другого радянського устрою на Україні; ми бачили, як нищилася і українська державність і укр. національність; руські комуністи, мовляв, є такі самі націоналісти, шовіністи й імперіялісти, як і їхня буржуазія.

Закид серйозний; за його говорять факти. Але розгляньмо явища глибше. Що певна частина пролетаріата на Україні є руська, — це правда. Що друга частина — зрусифіко-

вана, це також факт. Що національно свідома частина є менша, це те-ж справедливо. Далі. Що національне чуття руської частини тягне їх до рідної їм Росії, що викохане віками ненормальних соціальних умов чуття пануючої нації лишило глибокі сліди в їх психіці, це зрозуміло; що це чуття робить руський пролетаріят холодним, байдужим, а навіть часом неприхильним до національного відродження укр. пролетаріату й селянства, це виявлялося іноді досить виразно.

Але це явище не страшне для національної укр. справи. Це є наслідок іменно того старого, соціального, грабіжницького й насильницького ладу, який отруював психіку навіть працюючих мас. Не тільки в цій сфері, але й у других сферах сліди й шрами буржуазної хвороби лишилися в душі руського й українського робітництва. З цими наслідками комуністи, бачучи їх, рішуче борються. І не можуть ці сліди вікового способу думання й почування зникнути в один-два роки. Але вони неодмінно зникнуть, коли зникне причина їх, коли не стане самої хвороби, яка утворювала оті рани в психіці. І як раз для національної справи треба якомога радикальніше, швидче убити ту хворобу буржуазного ладу, буржуазної ідеології, буржуазної етики. Як раз українцям, в їхніх хоча би тільки національних інтересах, треба бути найактивнішими прихильниками такого

соціального ладу як в Росії, як на Україні й на всьому світі.

Але чуття є чуттям, а головними керуючими факторами людської діяльності є матеріальні, економічні інтереси. Цьому закономірності підлягають і соціалісти.

Дійсно, ми знаємо, що економічні інтереси Російської Східної Республіки, її економічна скрута, голод, примушували руських соціалістів стреміти на Україну, щоб її продуктами урятувати своє населення від голодової смерті й загибелі революції. Це було основною причиною того, що їм треба було захопити всю владу в свої руки, щоб мати змогу якомога більше дістати помочи з України. А звідси ясно, що та влада мала не український характер, а руський, що вони боялися українського характеру навіть соціалістичної влади. Через те, головним чином, провадилась ними така націоналістична політика, таке нехтування національних інтересів укр. робітництва. Розуміється, це — величезна помилка. Це була політика імпульсу, політика голоду, яка цілковито розходилася з самою суттю революції, яка давала велику шкоду самій Росії, бо при іншій національній політиці російських соціалістів на Україні, і продуктів з України більше одержав би руський пролетаріат і революція на Україні не мала би таких болючих, тяжких поразок від контрреволюції.

Цю помилку вже усвідомлено в Росії, вже помічено і її виправляється.

Але українські контрреволюціонери, немов би з патріотизму, будуть уперто казати: ні, економічна експлуатація чи буржуазної чи соціалістичної Росії була й буде на Україні.

А, значить, буде й національна експлуатація і поневолення.

А чи це буржуазна, чи соціалістична, то все одно.

Справді, з поверховного погляду немов би нема ніякої різниці між експлуатацією руських соціалістів і руської буржуазії.

Але тільки з поверховного погляду. Треба розглянути явища в їх суті, в їхніх тенденціях. Який характер має економічна експлуатація буржуазії і совітської влади?

Цілком ріжний. Експлуатація буржуазії впливає з усієї її соціальної природи, вона є істотна, необхідна ціль цієї класи, без експлуатації саме існування буржуазії неможливе; експлуатація для буржуазії є вічний, незмінний соціальний правопорядок, який вона охороняє й обставляє всякими засобами, органами й апаратами. Через це, національне пригноблення експлуатованої нею країни для неї є необхідне, програмове завдання; це є засіб підтримування й охорони її соціально-економічної експлуатації; чим темніші, несвідоміші будуть маси, то легше,

то в більших розмірах може провадитись їх експлуатація.

І цілком іншого характеру була експлуатація соціалістичної російської влади. Це була не класова, не соціальна експлуатація, а державна. Робітниче-селянська російська держава, борячись за революцію, за соціальне визволення своє і всього світу, мусіла рятувати своє існування походами на Україну і експлуатацією її природних багатств.

Але ясно, що ця експлуатація може мати тільки тимчасовий характер.

Коли-б навіть не було ні в Росії, ні на Україні ніяких сил, що вплинули-б на зміну національної політики Совітської Росії, коли-б припустімо, руські соціалісти мали цілковиту, нічим необмежену волю робити на Україні все, що вони схотіли би, то й то вони згодом не мали би основних причин для такої політики. Як тільки минула би гостра небезпека для революції, як тільки ланцюг блокади спав би, як тільки поліпшився б транспорт і для Росії явилась би змога використати свої власні природні багатства (Сібір, Урал і т. д.) (а до цього вже й ранше направлялася економічна політика російських комуністів), так потреба у використуванні України звелася б до мінімума.

А коли-б ця часова причина експлуатації загубила свою силу і зникла, то іншої, соціальної такої, як у буржуазії, не було би

і не могло би бути. Коли-ж зникла-б економічна експлуатація, так зникла-б і основана на ній ненормальна національна політика. Бо соціальна природа, характер, тенденції й мети пролетарської класи як раз є протилежні цілям і природі буржуазії. Як для буржуазії експлуатація є необхідністю й законом, так для пролетаріату є законом і необхідністю знищення всякої експлуатації, всякого визиску. Як для буржуазії необхідно треба в її соціальних класових інтересах гнити всякий розвиток, всякий ріст самодіяльності працюючих мас, а так само національну їхню свідомість, національні форми їхнього духовного росту, так пролетаріатові необхідно треба цей духовний ріст побільшувати, розвивати, скріпляти. Всякому чесному, послідовному соціалістові надзвичайно важне, щоб працюючі, забиті маси яко мога швидче, яко мога легше вирости, усвідомили собі свою велику роль в перебудові світу, щоб вони виявляли яко мога більше активності, ініціативи в цій історичній світовій боротьбі соціалізму з капіталізмом. Найлегшими, найшвидшими, найекономічнішими і успішними засобами розвитку є національні форми. І всякий соціаліст мусить іменно за ці форми, за ці засоби хапатися.

І таким способом природа пролетарської класи, її завдання й цілі неминуче, необхідно, навіть проти волі застарілого чуття пануючої

нації, мусять вести руських соціялістів не тільки до визнання національності українських працюючих мас, не тільки до знищення всякого національного поневолення, а більше того: до активної допомоги, до енергічного, всіма засобами веденого сприяння розвиткові національної культури, національної робітничої державности, як всеохоплюючого засобу увільнення від усіх пережитків національного гніту.

Вважаючи свою власну державу тільки засобом здійснення соціялістичних завдань пролетаріату, як переходовим етапом до соціалізму, російські соціялісти не мають також ніяких державних інтересів дивитись на українську державність, як на загрозливий фактор у розвитку їхньої державности. І російська, і українська, і всяка инша пролетарська держава для всякого соціяліста є явище часове, необхідне для знищення взагалі самої держави, як орґану клясового панування. І з цього погляду знов таки скріплення, зміцнення української робітничо-селянської держави, як найкращого засобу боротьби з усіма проявами клясового панування буржуазії на Україні, для російського послідовного соціяліста є потрібне й необхідне.

І підтвердження всього цього ми вже бачимо в реальному життю. Ми бачимо, як російська совітська влада все більш і більш приходить до позитивної активності в

національному українському питанню, як національній культурі присвячується велика увага, як російські соціялісти силою своєї власної об'єктивної природи й своїх цілей приходять до необхідності бути активними в знищенню всяких перепон на шляху національного розвитку українського трудового народу. І в той час, як Денікін, представник російської контрреволюційної буржуазії, ідучи походом на Вкраїну, оголошує єдину, неділиму, касує всі українські установи, видає закони про цілковите знищення української школи, коли забороняє вживати навіть слова „українець“, „український“, заміняючи їх „малоросом“, „малоросійський“, коли стираються українські вивіски, написи, закриваються газети, а українських діячів вішається й арештовується, коли, словом, Денікін виявляє тенденції й класову природу буржуазії, — то в цей же час російські соціялісти, роблячи наступ з другого кінця, оголошують незалежність Української Радянської Республіки, оповіщають строгу кару за яке-будь насильство над укр. культурою, виявляють повну активність в забезпеченню національних форм духовного розвитку українського працюючого народу.

Цілковита протилежність.

Але ця протилежність впливає не тільки з хотіння тої чи другої сторони, а з протилежності їхньої соціальної природи, їхніх

цілей і завдань. Обидві сторони мусять — хочуть того, чи не хочуть — так заявляти і так робити.

Отже для кожного українця, який щиро зацікавлений національним визволенням свого народу, який дійсно боліє бажанням бачити свій віками мучений, зневажений, заплываний народ відродженим, вільним од усякого утиску, визиску, глузу й зневаги, для такого українця песімізму й зневір'я не може бути: український народ живе і житиме; український народ, народ селян і робітників матиме свою державність, але іменно свою: робітничо-селянську державність.

Так, — для державности буржуазної, для державности визиску працюючих, для державности соціальних глитаїв, павуків, шарлятанів і грабіжників, для такої державности, дійсно, українська нація не має даних. Дійсно, та кумпанія соціальних лакуз, підніжків антантських грабіжницьких держав, яка майже рік розстиляється ряденцем в антантських передпокоях, яка випрохує, виплакує „хоч малесеньку дулю під ніс“, ця кумпанія може, справді, покинути свої надії. Її мрії нездійсними. Своїх грабіжницьких кляс укр. народ не має. Коли-б перемогла та антантська реакція, в ногах якої ці паскудники валяються, якій вони так по рабськи, по глядіторськи служили стільки

часу, яку вони так жагуче запрохували на Україну, коли-б перемогла ця реакція, то цих хамів все одно було-б одігнано від влади, її було би віддано справжнім панам, — руській буржуазії, руським капіталістичним класам. І ці лакузи помогли би тільки знищенню української державности.

Українська державність в даний момент може бути тільки такою, якою є сама українська нація, се-б-то робітниче-селянська. Це єдина форма національної державности, яка є можлива для української нації, в її теперішньому стані. Коли переможе робітниче-селянська революція, — українська державність буде, і буде, значить, цілковите, повне, національне і соціальне визволення українського народу.

Коли переможе реакція, контрреволюція, то української державности не буде, бо для буржуазної державности, ще раз кажемо, українська нація даних не має. Вона буде тільки тоді, коли українська дрібна буржуазія природним шляхом виділить зі себе велику буржуазію. Але це процес десятків літ.

Отже, хто стоїть за перемогу контрреволюції, хто входить в договори, переговори з Денікініми, Пілсудськими, хто служить цьому шкідливому й паскудньому глядіятору-рабу Антанти Петлюрі, або всяким Мазепам, Петрушевичам, хто мобілізує й

організує де-будь і які будь сили для боротьби з радянською Україною, з соціалістичною революцією, — той є зрадник своєї нації, той є ворог української державности, той є злочинець супроти свого народу.

І хай такі контрреволюціонери не виправдуються своїм „патріотизмом“. Це — патріотизм себелюбців, славолюбців, або маленьких, затурканих дрібнобуржуазних душ; це — патріотизм посад, міністерських і посольських портфелів; це — патріотизм ледарів, розпустників, казнокрадів; це — патріотизм тих маленьких, паскудненьких „діячів“, які ради „лакомств нещасних“ готові двадцять раз на день продати і свій „патріотизм“. і свій народ.

Українська робітнича державність, як найкращий засіб соціального і національного визволення українського народу, народилась в революції, в революції живе, розвивається і в революції всіх працюючих проти „патріотів“, ледарів і паразитів усього світу вона довершиться й закріпиться.

II. УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА ВЛАДА.

Для кожного українця питання державної влади має особливий, сугубий інтерес: з ним зв'язується питання національне. В залежності від того, чи є взагалі якась державна влада на Україні, в залежності від того, яка вона по своєму складу й характеру, стоїть питання й про саму державність та про національне відродження українського народу.

Державна влада є величезний, могутній апарат, яким та чи інша кляса, захопивши його в свої руки, намагається направляти економічне, соціальне, політичне й національне життя по бажаному їй напрямі. Коли об'єктивні умови цього життя не стоять у суперечності з цим напрямом, намагання тої клясової влади зустрічають прихильність більшости народу і влада знаходить піддержку, зміцнюється; коли намагання розходяться з об'єктивними умовами життя, настає дізгармонія, невдоволення і протест широких мас, влада губить симпатії, піддержку народу й раніше чи пізніше гине. Особливо це виразно помітно в революційний час, коли органи державної влади розхитані, коли апарати примусу знищені й головною опорною силою уряду є довіря й прихильність народніх мас.

Це саме ми бачили й на Україні: боротьба за українську державність, за ту чи іншу національну й соціальну суть її виливалась у боротьбу за державну владу, за владу

тих чи інших клас на Україні. Українська дрібнобуржуазна демократія, що зпочатку російської революції стояла на чолі національного руху, представляючи інтереси головним чином середнього українського селянства, захопивши державну владу в свої руки, намагалась усіма державними апаратами і засобами дати всьому соціально-політичному життю на Україні характер буржуазний, тільки в національних українських формах.

Але ці змагання стояли в такій явній, кричущій суперечності з об'єктивними умовами життя, в такій дізгармонії з природою робітничо-селянської, безбуржуазної нації, з такою невідповідністю до соціальних змагань розбурханих революційних мас, що влада української дрібнобуржуазної демократії загубила всяке довірря й прихильність мас, була вигнана ними й замінена такою владою, яка стояла в гармонії з їхніми соціальними стремліннями, цією головною керуючою силою їх руху.

Українська дрібнобуржуазна демократія по своїй класовій природі не змогла бути керовницею соціального руху мас. Вона гадала, що надавши своїм класовим дрібнобуржуазним змаганням національний характер, зможе убгати соціальні прагнення робітничих мас у ці вузьенькі рямці. Вона самовпевнено думала, що іменно вона, ця дрібнобуржуазна демократія, є дійсною й єдиною виразницею

національного визволення українського народу і що ті форми цього визволення, які вона обстоювала, були найкращі і найвірніші. Вона в своїй міщанській наївності, надаючи національному визволенню клясовий, дрібнобуржуазний характер, у той же час думала, що національний момент цілком окремо стоїть від соціального і що вона проводить загально-національну, безкласову роботу.

І от цей характер ніби загально-національності був причиною того, що дрібно-буржуазна демократія довгий час тримала під своєю гегемонією дійсно-революційні й соціалістичні елементи українства. Цей ніби - загально-національний характер українського міщанства давав йому змогу шантажувати на любови соціалістичних елементів до своєї покривдженої, упосліженої нації, на їхньому стремлінню визволити свої експлуатовані маси з духовного визиску й дати їм найкращі засоби розвитку.

Дрібна буржуазія, захопивши монополію національного визволення, виявляючи в цьому дійсно велику активність, у той же час свідомо й несвідомо спекулювала на цьому в соціально-політичній сфері, примушуючи соціально-нерідні й несозвучні з нею елементи приймати її соціальний зміст національного руху.

Особливо цей шантаж і спекуляція набрали демагогічного і нахабного характеру

під час періоду отаманщини, коли державну владу захопив найгірший елемент українського міщанства, різні отамани, головні й неголовні. Шантажуючи на любови чесної й порядної частини дрібнобуржуазної демократії до своєї національності, ці „національні герої“ вели за собою цих нещасних „соціалістів“ (есдеків і есерів) у найгірніші соціальні й політичні злочинства й паскудства, починаючи з жахних погромів і кінчаючи договорами й переговорами з Антантою, з польською грабіжницькою шляхтою та Денікіним. С. Петлюра, цей нікчемний чоловічок, типічний маленький міщанин, нічим не видатний, слабовольний і полохливий суб'єкт, став ідейним виразником і представником усіх домагань і прагнень українського дрібного міщанства. Цей хоробливо - славолюбний маніяк, забрьоханий по вуха в крові погромленого єврейства, малограмотний в політичних справах обиватель, готовий на всяку реакційність, аби зберегти собі владу, являється тепер головою міщанської української влади, він є голова Директорії, тої смішної, жалюгідної „Верховної Влади“.

Така є в даний момент одна українська „влада“. Вона, ця „влада“, спірається тільки на мізерну купку українських міщан, що називають себе соціалдемократами. Ця купка не має території і живе за кордоном, не маючи ніякого відношення до України, ані до укра-

їнських робітничих мас. „Рада Міністрів“ по одинці меншає по отелях різних європейських країн, — один у Польщі, другий в Румунії, третій в Австрії, четвертий в Германії. Голова „верховної влади“ „Головний Отаман“, вигнаний власними „козаками“, втік і сидить в Польщі й разом з реакційною польською шляхтою безнадійно готується до наступу на селян і робітників України.

Є ще в Кам'янці, у Відні, Женеві, Парижі різні „Національні Ради“, складені з частин недобитків міщанства. Вони намагаються скинути петлюрівщину й завести замість неї щось інше, але, розуміється, цілком подіне, міщанське, недокровне, безсиле й контрреволюційне. І так само, як і петлюрівщина, без території, без війська, без засобів, без певної лінії, з одною орієнтацією: на поміч від реакції Заходу та на ті рештки державних мільярдів, які лишилися за кордоном від грабіжництва, марнотрацтва й злочинного господарювання отаманщині, за яке вона піде у свій час під суд.

Оця купка недобитків і засмоктаних, безнадійних контрреволюціонерів намагається ще й тепер шантажувати на „загально-національності“. Віддавши не раз то ту, то іншу частину українського народу на поталу денікінській і польській реакції за особисті влади, означивши себе як зрадників, виявивши свою владу як найбільш шкідливою і злочинною

супроти національного і соціально визволення українського працюючого народу, ці люди сміють ще й тепер, по всіх своїх злочинствах, тягти далі свою спекуляцію й шантаж на любови української демократії до своєї нації, вони ще й тепер сміють виставляти себе, як єдиних оборонців національного визволення.

І є на Україні, на всій її території друга українська державна влада. Ця влада є владою робітництва й трудового селянства, се-б-то як раз тих класів, які складають майже всю нашу націю, отже, дійсно, це є суто-національна, українська влада. Ця влада оголосила незалежність Української Робітничо-Селянської Соціалістичної Республіки й повну рішучість боротися за неї й обстоювати проти всяких замахів. Ця влада не роздає отаманцям, послам і іншим марнотратцям величезні суми народніх грошей на організацію ворожих соціальним змаганням українського народу сил, а вживає їх на підняття національної культури, науки, школи, на підняття й відродження розхитаного господарства, на організацію оборони проти замахів антантського і польського імперіалізму. Ця влада робить дійсно героїчні зусилля, щоб побороти гігантську силу все-світнього спрута-капітала, який висмоктує сили з усієї людськості, який тримає в модерному рабстві мільйони невольників, який сковує творчі сили людини, обплутуючи її

сітьми своїх законів, отруйних звичаїв і моралі.

Отже, перед кожним українцем, який щиро, не на словах, а всім боєм свого серця хоче повного визволення свого народу, який за те віддавав свої сили й готовий далі віддавати, перед таким українцем є на вибір дві влади: одна за кордоном, по отелях, ресторанах і передпокоях буржуазії, зрадницька, заплямована, нікчемна, безсила, без території, без народу, без поваги; і друга — на українській землі, з своїми працюючими клясами, у великій боротьбі за свою національну й соціальну незалежність, відродження, волю й розцвіт.

Одна називається — „Директорію“, се-б-то одним С. Петлюрою, а друга робітниче-селянським правительством Української Радянської Соціалістичної Республіки.

Петлюрівці та всі інші контрреволюціонери в агітації проти радянського українського правительства і всієї радянської системи головним чином опіраються на те, що в склад цього правительства входять деякі окремі особи, котрі відомі серед українства як люде, що вели помилкову національну політику на Україні. Але на це можна зарані сказати: річ не в окремих особах, які сьогодні є, а завтра можуть не бути, а в усьому теперішньому напрямі. Напрям радянського правительства, його

програма й цілі відомі: Незалежна, соціалістична Україна. Крім того ми знаємо, що в склад його входять національні українські комуністичні й соціалістичні партії, (українська комуністична партія, незалежники, комуністи-боротьбисти, партія укр. лівих есерів) за якими стоять усі працюючі революційні й національно-свідомі українські маси. Ці партії мають в руках державну владу на Україні, з ними наш трудовий народ. Значить, це є українське, законне, єдинопідійсне правительство.

Воно є тимчасове. Його відновлено в інтересах української державності, для міжнародньої акції України, як незалежної держави. Там тимчасово вступили до виконання функцій уряду правительства вибрані делегати 3. Зїздом Рад України. В маю ц. р. відбувся зїзд робітниче селянських рад усієї України, який вирішив остаточний і сталий склад Українського Радянського Уряду.

Скликаний і переведений за згодою і участю українських комуністичних партій, цей Зїзд, як дійсно-верховний орган працюючих класів України, був найвищим джерелом державної влади.

Отже, ще раз: чи безвідповідальна, безконтрольна, погромницька, зрадницька, міщанська, задрипана по антантських і польсько-шляхецьких передпокоях петлюрівщина,

яка на випадок удачі не минуче приведе на Україну владу польської й руської реакційної буржуазії і тим самим неодмінно знищить не тільки українську державність, але й національність, яка віддасть працюючий люд України в рабство всякому панству, — чи зїзд робітниче-селянських Рад і робітниче-селянське правительство Радянської Соціалістичної Української Республіки, яке бореться проти всякого панства, яке нищить усякий визиск, яке оголосило незалежність української робітниче-селянської держави і яке (що підтвержують навіть наші контрреволюціонери) гаряче, активно і широко провадить велику працю розвитку української національної культури, науки і школи?

Хай кожний, хто не є безнадійно засмоканий в болоті деморалізації, хто не зовсім ще задубів у гіпнозі петлюрівщини, хто не заплямував себе по вуха крадіжками й різними „операціями“, хто ще не зовсім забув окрадену й віками визискувану всяким панством українську робітничу націю, той нехай чесно, совісно, як на сповіді перед самим собою подумає, перевірить себе і других, не боячись своїх помилок і маючи мужність та гордість визнання їх, хай той подумає і зробить свій вибір. А з ним хай прийме і всі, до кінця, до найменшої дрібниці впливаючі з цього консеквенції й наслідки.

БІБЛІОТЕКА „НОВОЇ ДОБИ“

органу Закордонної Групи
Української Комуністичної Партії.

Досіль видано:

- № 1. **Винниченко В.:** Всесвітня революція. Відень, 1920, 16⁰, 16 стор.
- № 2. **Винниченко В.:** Українська державність. Відень, 1920, 16⁰, 32 стор.
- № 3. **Левинський В.:** Соціялістична революція і Україна. Відень, 1920, 16⁰, 24 стор.
- № 4. **Паламар Г.:** Капітал, колоніальні народи і більшовизм. Відень, 1920, 16⁰, 24 стор.
- № 5. **Шаповал М.:** Інтелігенція і пролетаріят. (Друкується.)
- № 6. **Винниченко В.:** Політичні листи. Відень, 1920, 16⁰, 24 стор.
- № 7. **Левинський В.:** Релігія, наука і соціалізм. Відень, 1920, 16⁰, 24 стор.
- № 8. **Стах П.:** До верховин! Поезії. Відень, 1920, 16⁰, 32 стор.

(Далі див. оборотна сторона).

№ 9. **Хименко Гр.:** Хто такі комуністи і чого вони хочуть? Відень, 1920, 16°, 16 стор.

№ 10. **Левинський В.:** Капіталізм і імперіялізм. Відень, 1920, 16°, 32 стор.

№ 11. **Піддубний Г.:** Комунізм і еволюція. Відень, 1920, 16°, 20 стор.

№ 12. **Ленін Н.:** Третій Інтернаціонал і його історичне значіння. Відень, 1920, 16°, 12 стор.

№ 13. **Паннекук А.:** Комунізм і демократія. (Друкується.)

№ 14. **Карпінський В. А.:** Що таке радянська влада і як вона будується? (Друкується.)

.....

Замовлення посилати на адресу адміністрації „Nowa Doba“, Wien, XVIII. Hans Sachsg. 18.

Пролетарі всіх країн, єдналися!

БІБЛІОТЕКА „НОВОЇ ДОБИ“ № 2.

В. ВИННИЧЕНКО

:: УКРАЇНСЬКА :: ДЕРЖАВНІСТЬ

ВІДЕНЬ — КИЇВ

1 9 2 0